

egész Bácska. Az élet nem változik meg addig, amíg a keretek meg nem változnak.

Rendíthetetlen hittel hiszem, hogy a történelmi és a gazdasági szükségszerűség rövidesen előidézi ezeket a változásokat.

— A mai keretek már csak azért sem lehetnek tartósak, mert a világhistóriának, az új világ-históriának nagyobb gazdasági egységekre van szüksége, a törpe, mesterségesen előidézett balkáni egységek nem maradhatnak fent sokáig. De

lehetetlennek tartom a régi osztrák-magyar monarchia visszaállítását is,

amely szent meggyőződésem szerint humbug volt mindig. Állítom és bizonyítom, hogy Magyarország soha sem volt alkotmányos, amit az osztrákok alkotmánynak neveztek, minden egyéb volt, csak alkotmány nem. Az osztrák urak négyszáz évig szípolozták ezt az országot, amely a monarchia alapországa volt, hiszen vérrel, katonával, élelemmel mi tápláltuk az egész birodalmat.

A szegedi negyvenhatos regimenttel a háború alatt ugyanaz történt, ami a négy századig tartó Habsburg uralom alatt Magyarországgal.

Nekem kellene megírnom ennek a feláldozott magyar regimentnek a történetét, nagyon szomorú dolgokat írnék meg benne. Megírnám benne azt is, hogy a negyedik osztrák regiment, a híres Deutschmeister az egész háború alatt egyetlen egyszer sem volt a fronton.

— A magyar történelemben ezeket kell nézni, meg látni és megállapítani minden indulatosság nélkül, ahogy én teszem. Indulatosság nélkül lehet így megállapítani, hogy az osztrák uralom okatlan és tudatlan volt mindig, hogy humbug Vörösmartynak az a mondása, amely a magyarok soha meg nem tanuló Habsburg uralkodókra vonatkozott, hogy »a legelső magyar ember a király«. Egész életemben ezeket a dolgokat kutattam, kerestem, nagyon sokat találtam és publikáltam és az igazamat bizonyítja, hogy eddig még egyetlen adatomat sem cáfolta meg senki.

Ballagi Aladár ezeket a nagyon súlyos dolgokat tényleg indulat nélkül, a tudós, a hetvennégy esztendősen galambfehér hajú bölcs mosolygós nyugalmával és biztonsággal mondta. De fiatalos tüzzel villant fel szeme, amikor megkérdeztük, hogy — mint a történelem alapos ismerője —,

hogyan látja Magyarország jövőjét?

— Ragyogónak — mondotta lelkesedve —, erős hittel hiszem, hogy ez a történelmi abszurdum, ami most uralkodik, nem lehet állandó. Baj csak Erdély románságával van, amely képtelen arra, hogy idegen nyelvet megtanuljon, de nyelve ragad. A legbiztosabb momentum mégis az, hogy a balkánizált magyar területen most már tényleg magyarul beszél mindenki, még az idegen nyelvűek is. Ballagi professzor ezután

készülő nagy munkájáról

beszél, amelynek első kötele »Buda és Pest a világirodalomban« címmel angol és magyar nyelven nem régebb jelent meg. Ezt a munkát a főváros megbízásából készíti.

— Ötvennyolc éve dolgozom rajta tulajdonképpen — mondja —, ötvennyolc évi munkám eredményét publikálom most. Lehet, hogy hiúság, ha elmondom, hogy nagy örömmel töltött el, ahogyan a nemzetközi tudományos kritika fogadta ezt a könyvemet. Az egyik párisi kritikus azt írta, hogy

mikor lesz a franciáknak egy olyan emberük, aki az én könyvem mintájára meg tudja majd írni Páris történetét.

— A három kötet mindent magában foglal, történelmet, irodalomtörténetet, bibliográfiát és a magyar főváros történetén keresztül megmondja majd az egész Magyarország igazi történetét is. Ugy gondolom, hogy

megjelenése után sutba lehet dobni az összes eddigi történelmi tankönyveket.

Indulat nélkül sorakoztatom fel az adatokat, de adataim olyanok lesznek, mint a vitriol, elégetnek minden történelmi hazugságot és ámitást, megsemmisítenek minden fikciót.

Az ősz professzor ezután ismét Szegedről beszélt, a magyar Alföld fővárosáról, amely bizonyos tekintetben értékesebb, nagyobb, mint Budapest. A következő pillanatban már ismét az öreg könyvek fölé hajolt és szorgalmasan jegyezte azokat a bizonyos adatokat.

Magyar László.

Csak néhány napig!

Valódi keleti perzsaszőnyegek előrehaladott időnyre való tekintettel rendkívüli olcsó kiárusítása Nemes Mihály szőnyeg-áruházában Kelemen-ucca és Oroszlán-ucca sarkon. Fizetési könnyítések!

806

A szegedi szintársulat s a vásárhelyi szezon.

A miskolci társulatot jobbnak tartják a vásárhelyiek a szegedinél.

Ujból foglalkoznom kell ez ügygel, főleg azért, hogy az utolsó napokban a *vásárhelyi szezonról* a helyi lapokban megjelent híreket helyreigazítsam.

Feltétlen illetékes helyen szerzett információim ez ügyben ugyanis úgy szólnak, hogy a »Tótágas«-nak semmi köze sincs ahhoz, hogy a szegedi társulat most már több éven át folytatott működése Vásárhelyen az idei nyáron kétszázé vált.

Ennek egészen más oka van és pedig az, hogy a vásárhelyiek néhány hét előtt elkezdték ez ügyben a tárgyalást, a színház ügyét egyedül intéző intendáns ur azonban azt az álláspontot foglalta el, hogy ő a szegedi társulatot szeptemberben már nem engedi Vásárhelyen játszani, mivel ekkor a társulatnak már Szegeden kell játszania.

Ez a válasz természetesen arra késztette a vásárhelyieket, hogy más társulat után nézzenek. Elmentek Szolnokra és mivel a jelenleg ott játszó miskolci szintársulat tudvalegleg toronymagasságban fölülte áll a mi jelenlegi társulatunknak, azonnal határoztak és Sebestyén igazgatóval majdnem végleg megállapodtak abban, hogy neki engedik át a vásárhelyi nyári szezon.

Ebben a stádiumban történt azután, hogy valaki, talán Tarnai, rájött arra, hogy a vásárhelyiek állásfoglalása nagy, alig jövátelhető csapás volna a szegedi szintársulatra, melynek a makói és gyulai nyári elhelyezkedései még megközelítőleg sem nyújtanak hasonló előnyt, mint Vásárhely és így igyekeztek reparálni a történet nem csekély hibát és hozzájárultak volna utólag ahhoz is, hogy szeptemberben Vásárhelyen játszhatik a társulat.

Hogy az előzetes visszautasítás mily, enyhén mondva, teljes tapasztalathányból előálló meggondolatlanság volt, e tekintetben csak arra mutatok rá, hogy — júliusban, az aratás hónapjában ugyan nem, — de augusztus-szeptemberben a színház Vásárhelyen, a város 60.000 jómódu lakosával és az elég nagy nyári színházával elsőrangú, valamennyi magyar vidéki nyári színháznál jóval nagyobb látogatottságot és bevételt biztosít, úgy, hogy annak idején, tapasztaltabb urak, mint a mostani intendáns, (elsősorban dr. Gaál Endre,) a legnagyobb erőfeszítést tették annak érdekében, hogy a vásárhelyi szinkört végre a szegedi szintársulattal összekössék. Annál kedvezőbb volna ez a megoldás, mivel szeptemberben minden társulat ráfizet Szegeden s itt csak szeptember utolsó napjaiban, vagy október elején kezdődik az igazi színházi élet.

Ezt mindenki tudja, aki a színház iránt érdeklődik, csak az omnipotens intendáns ur nem. Ez azonban azzal a kedvezőlen következménnyel járt, hogy amikor a szegedi társulatot súlyos anyagi veszteség fenyegeti, amely egyedül a városra hárul, a visszautasítás csak akkor igyekeztek jótánni, amikor a vásárhelyi színházi bizottság tagjai már a jobb szolnoki társulatot kívánták, annál is inkább, mivel egyes tagjai még az utolsó hetekben itt Szegeden olyan előadásokat láttak, mint a Lili volt. Az ilyen előadások erősítették meg őket abban, hogy a nyári színházukat ne a szegedieknek adják, hisz ez az előadás nemcsak a szereplő színészek másodrendűségét bizonyította, de a színház zenei vezetését is a lehető legrosszabb színben tüntette fel.

Ezért történt most már az, hogy amikor a vásárhelyi színházi bizottság a színház odaítéléséről döntött, három tag Miskolc-Szolnok mellett, másik három tag Szeged mellett szavazott és csak a polgármester szavazata döntött Szeged javára. Emiatt, majdnem bizonyos, hogy ebben a kérdésben a közgyűlés fogja kimondani az utolsó szót.

Ahelyett most már, hogy hibánkat belátva, a vásárhelyieket minden módon megnyerni igyekeznénk, az intendáns ur a tegnapi tanácsülésen Makóról és Gyuláról beszélt, amely városok egyike nem is ígérheti a Vásárhelyen várható bevételeket. Az inten-

dáns urnak fontosabb álláspontjának és tett intézkedéseinek fentartása, mint a szegedi szintársulat jövője. A kárt majd megfizeti a város

W. E.

A domaszéki gazdasági egyesület jubileumi ünnepe.

(A Délmagyarország munkatársától.) Bensőséges egyesületi ünnepély színhelye volt 13-án a domaszéki régi »zöldfás iskola« környéke ahol a Szeged-Domaszéki Gazdasági egyesület alakulásának 25-ik évfordulóját a még életben lévő alapító tagok és az egyesületi vezetőség arcképcsoport albumának leleplezésével kapcsolatban ünnepelte.

Az ünnep délelőtt 10 órakor istentisztelettel kezdődött, ahonnan az egyesületek és testületek vezetése mellett az ünnepelő közönség zászlók alatt átvonult a gazdasági egyesület szomszédos helyiségébe. A diszkozyulást Balla Imre elnök nyitotta meg. Az ünnepi beszédet dr. Fajka Lajos tartotta. A többi között a következőket mondotta:

— Hálával és elismeréssel akarunk megemlékezni verejtékező munkáselődjeinkről, akik annyi éven át elnemmondható szenvedések és felnemsorolható nehézségek között arcuk verejtékében fürödve törték fel itt az első ugart, hogy Doma homokját termékennyé tegyék és alkalmassá az emberi élet számára.

Elismeréssel adózott Papp Istvánnak, Gerle Imrénnek, Dobó Ferencnek, Pálfi Antalnak, Fischer Emilnek és Hegyesi Istvánnak, akik már nem érthették meg a 25 esztendő, ne érthették meg ezt a mai szép napot.

— Folytatni fogjuk elődeink által megkezdett munkát — fejezte be emelkedett hangon beszédét — s Hitünkért, Hazánkért gazdasági osztályérdekeinket is védelmezve kezünkben a néhai jó Pálfi Antal és társai által kibontott zászlóval ezután is harcolni fogunk.

Az egyesületi tagok nevében Berta Szilveszter üdvözölte a vezetőséget és a megjelent népköri és társegyesületi küldötteket. Ezután dr. Lévy Ferenc emelkedett szólásra, aki a becsületes munkának elegendő tevő kisczardákat üdvözölte.

Az ünnepséget társasbéd követte, amelyen a megjelent egyesületek kiküldöttei szóaltak fel, valamennyien a múlt viszályainak feledése és az egymást kölcsönösen támogató barátság érdekében.

Weltrel Lajosné úgy a maga, mint egyetlen kis leánya Teruska nevében fájdalomtól lesújtva tudatják, hogy a szeretett férj és imádott apa

Weltrel Lajos

életének 53. évében váratlanul elhunyt.

A drága halottat június 15-én délután 4 órakor kísérik a városi kórház halottas házából a belvárosi temetőbe örök pihenőre.

Engesztelő szent mise a megboldogult lelki üdvéért szerdán, június 15-én reggel 7 órakor a római plébánia-templomban.

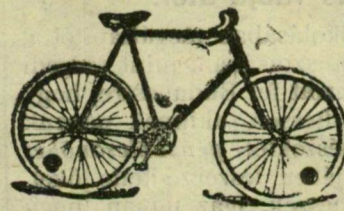
796

Üzlethelyiség

kiadó Széchenyi-tér és Vár-ucca sarkán lévő házunkban. Magyar Általános Takarékpénztár Rt. szegedi fiókjának Kölcsey-ucca 11.

811

Teljesen új
kölcsönzések,
kölcsönponya
az idény közeledtével bármilyen célra legolcsóbban már előjegyezhető. Buchwald Tivadar. Telefon 205.

MERKUR-KERÉKPÁR

PEAFF varrógép, gyermekkosci részletek

DÉRY géparuház Szeged

Gummi, alkatrészek nagyban árban. Árjegyzék ingyen.

— Kedvező részletfizetésre kaphatók a Délmagyarország kiadóhivatalában a legszebb és legértékesebb magyar könyvek.